

Redegjørelse -i henhold til åpenhetsloven

Rapporteringsåret 2024

Om virksomhetens åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Innledning

Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold trådte i kraft 1. juli 2022.

Lovens formål er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og tjenester, og sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomhetene håndterer negative konsekvenser på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (§ 1).

Virksomheter skal offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderingene etter åpenhetsloven § 4. Det fremgår av åpenhetsloven § 5 at virksomheten skal offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderingene som er utført. Formålet med redegjørelsen er å gi allmennheten innsikt i virksomhetens nøkkelfunn i aktsomhetsvurderingene, og hvilke tiltak som er iverksatt.

Loven pålegger også virksomheter en plikt til å svare på skriftlige informasjonshenvendelser fra enhver som retter dette mot virksomheten (§§ 6–7). Respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, og åpenhet om vårt arbeid med dette for allmennheten er viktig for Standard Online. Dette er en integrert del av våre etiske retningslinjer, vårt arbeid med FNs bærekraftsmål, samt øvrig styrende prinsipper.

Formål

Formålet med redegjørelsen og øvrige etablerte retningslinjer er å oppfylle kravene i åpenhetsloven ved å bidra til gjennomføring, bevisstgjøring og synliggjøring av:

- vårt arbeid, ansvar og forpliktelser med hensyn til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold for alle arbeidstakere, leverandører, forretningsforbindelser og allmennheten i samsvar med gjeldende lovkrav og regelverk
- våre forventninger og krav til leverandører og forretningsforbindelser med hensyn til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
- vår metode og prosesser i arbeidet med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
- vårt ansvar og vår metode for å sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan vi arbeider med konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i henhold til åpenhetsloven, som følge av vår egen drift i leverandørkjeden og i samarbeid med våre forretningspartnere
- ansvaret for etterlevelse av disse retningslinjene i den daglige driften påligger styret og de funksjonene som styret eventuelt delegerer ansvaret til. Det skal blant annet kontinuerlig utføres aktsomhetsvurderinger og føres tilsyn med disse
- ansvar for etablering av retningslinjer og oppfølging av disse er delegert til Organisasjonsutvikling. Det påligger også et ansvar både hos ledere og arbeidstakere, som gjennom sine handlinger eller beslutninger har mulighet til å bidra til å redusere risikoen for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Disse retningslinjene evalueres årlig / eller dersom de reelle omstendighetene eller risikobildet endrer seg.

Standard Online sine aktiviteter og definisjon av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Standard Online er standardiseringens felles salgsselskap og kundefront. Selskapet eies av Standard Online og Norsk Elektroteknisk Komite. Standard Online er leverandør av standarder, normer og relaterte produkter til hele det norske samfunn, men hovedmålgruppene er bedrifter, offentlig sektor og utdanningsinstitusjoner.

Standard Online AS har mange års erfaring med kurs og konferanser og holder hvert år ca. 160 kurs fordelt på en rekke fagområder innenfor standardiseringen. Standard Online tilbyr også rådgivningstjenester innenfor en rekke ISO- og NS-standarder.

Etablerte retningslinjer beskriver de grunnleggende elementene i Standard Online sin tilnærming til hvordan vi oppfyller vår forpliktelse til å respektere og overholde menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold som en del av vårt samfunnsansvar. Retningslinjene vil være gjeldende for Standard Online sin forretningsdrift, dets arbeidstakere, styremedlemmer og ledere, så vel som leverandører og forretningsforbindelser.

Med de grunnleggende menneskerettighetene, og i tråd med Åpenhetslovens intensjon menes:

«... de internasjonalt anerkjente menneskerettighetene som følger av blant annet FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter fra 1966, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter fra 1966 og ILOs kjernekonvensjoner om grunnleggende rettigheter og prinsipper i arbeidslivet.»^{1,2}

Med anstendige arbeidsforhold menes:

«... arbeid som ivaretar grunnleggende menneskerettigheter etter bokstav b og helse, miljø og sikkerhet på arbeidsplassen, og som gir en lønn å leve av.»^{3,4}

Som selskap er Standard Online forpliktet til å respektere menneskerettighetene, og har som målsetning å; unngå å forårsake, eller bidra til, negative konsekvenser for menneskerettigheter, forhindre eller redusere negative konsekvenser for menneskerettigheter i forbindelse med vår virksomhet, produkter eller tjenester gjennom forretningsforbindelser; og bidra positivt til å forbedre menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold for alle, og særskilt for sårbare grupper. I tillegg arbeider vi med kontinuerlig forbedring av miljøledelsessystem etter ISO 14001.

¹ Åpenhetsloven § 3, første ledd, bokstav b.

² I et norsk perspektiv er det særlig Grunnloven (LOV-1814-05-17), menneskerettsloven (LOV-1999-05-21-30), likestillings- og diskrimineringsloven (LOV-2017-06-16-51) som er relevante.

³ Åpenhetsloven § 3, første ledd, bokstav c.

⁴ I et norsk perspektiv er det særlig arbeidsmiljøloven (LOV-2005-06-17-62) og arbeidsmiljøforskriftene som er relevante, i tillegg til tariffavtaler, allmenngjøringsloven (LOV-1993-06-04-58) og allmenngjorte tariffavtaler.

Arbeidsmetodikk

Standard Online jobber kontinuerlig og systematisk for å integrere respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i alle våre prosesser; ved anskaffelser, valg av leverandører og forretningsforbindelser, kontraktsoppfølging, virksomhetsendringer, rekruttering, dialog med interessenter mv. Vi arbeider aktivt med å justere våre eksisterende prosesser for å møte kravene om å identifisere, vurdere og håndtere risikoer for vår virksomhet og våre interessenter. Arbeidet er forankret og forankres fortløpende i våre prosesser, rutiner og strukturer.

For å sikre god bevissthet om viktigheten av å respektere menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold gis det opplæring tilpasset de ansatte og ledernes ansvarsområder. Vi gjennomfører opplæringsaktiviteter for å bygge kunnskap blant medarbeidere, fremme bevissthet, ferdigheter og lederskap rundt menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Aktsomhetsvurderinger

Våre aktsomhetsvurderinger er basert på en risikobasert tilnærming i tråd med gjeldende lovgivning og vil innebære en vurdering av hva som anses mest kritisk å få løst først. Det vil sjelden være mulig å håndtere all potensiell og faktisk negativ påvirkning på en gang, og Standard Online vil måtte gjøre prioriteringer. Prioritering av risiko for menneskerettighetene gjøres på bakgrunn av alvorlighetsgrad, omfang og sannsynlighet for mulig negativ påvirkning eller skade, som en del av en løpende prosess. Vi gjennomfører fortløpende aktsomhetsvurderinger ved inngåelse av nye leverandørkontakter samtidig som vi har oppfølging av våre eksisterende leverandører. Vi støtter oss på anerkjente risikoindekser anbefalt av Forbrukertilsynet for å sikre gode underlag for våre vurderinger.

Vi jobber kontinuerlig med utarbeidelse og justering av rutiner som inkluderer både interne og eksterne kontroller for å identifisere og overvåke risiko forbundet med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Dette gjelder både for vår virksomhet, i leverandørkjeden og for andre forretningsforbindelser. Eksempelvis vil vi ved avtaleinngåelse av kontrakter bruke foreslåtte metoder fra Forbrukertilsynet for bakgrunnsundersøkelser av potensielle leverandører og sikre at dette inngår som en del av kravene til valg av leverandør/forretningspartner.

Geopolitisk påvirkning

2024 preges av konsekvensene av krigen i Ukraina, spenningen mellom Vesten og Kina, og økende ustabilitet i enkelte land i Afrika, Midtøsten og Latin-Amerika. Klimarelaterte utfordringer forsterkes av ekstremvær som gir press på råvarer som igjen påvirker den globale handelsflyten. Logistikk innen handelen er også blitt mer sårbar med endrede handelsruter grunnet sikkerhetssituasjoner, sanksjoner og restriksjoner som rammer råvaretilgang og teknologileveranser. Det føres en mer proteksjonistisk politikk i enkelte land og klimakrisen fører til uforutsigbar produksjon, særlig innenfor jordbruk som kaffe, kakao og bomull.

De geopolitiske endringene gjør arbeidet med aktsomhetsvurderinger både mer viktig og mer krevende.

Produkt- og tjenesteleverandører opplever større utfordringer og må følge med på politiske ustabile områder og råvareopprinnelse, og ofte nye produksjonsområder.

Klimarisiko henger ellers tett sammen med menneskerettigheter. For eksempel vil mer flom i leverandørland påvirke arbeideres helse og sikkerhet.

Det erfares et større press på transparens hvor både forbrukere og offentlig myndigheter krever mer dokumentasjon, samtidig som vi ser at store selskaper peker på at de bruker anerkjente risikokilder for å kartlegge utfordringer og tilpasser rutiner deretter som Komplett og Orkla.

Internasjonale forhold øker altså risikoen i globale leverandørkjeder og skjerper kravene til dokumentert ansvarlighet. Dette fordrer en tettere oppfølging av leverandører og bedre innsyn i underleverandørledd.

Kartlegging og vurdering

Våre leverandørkjeder omfatter sosiale og miljømessige risikoer innenfor den enkelte leverandørkjede, der risikoene varierer mellom produksjonsland, produktgrupper og råmaterialer. Vi har også i 2024 gjort få endringer blant våre leverandører. Vi erfarer som tidligere nevnt at risikobildet har endret seg for eksisterende leverandører. Våre største leverandører er innen IT-utstyr samt varer til kontordrift. Vi har bevisst valgt store anerkjente leverandører vi erfarer arbeider målrettet og som også er lett tilgjengelige for informasjon, dialog og tilbakemeldinger. Vi har en aktiv relasjon til våre største leverandører og diskuterer konkrete vurderinger ved behov. Verdenssituasjonen har endret varetilgangen og råvaretilgangen for underleverandørene i stor grad. Våre innkjøp gjøres fra leverandørenes lagerprodukter og hvor leverandørene ikke selv eier egne produksjonsanlegg. Vi opplever imidlertid at våre leverandører arbeider systematisk, og besøker jevnlig produksjonsanleggene hvor de importerer sine varer fra, og videre at de rapporterer antall besøk, antall revisjoner og antall avvik med krav om handling. De store leverandørene innhenter i tillegg til egne risikovurderinger, vurderinger og anbefalinger fra anerkjente risikokilder som Verdensbanken og WHO. Det er en utfordring at leverandører ikke alltid har god transparens og at vi som virksomhet følgelig ikke har mulighet til full transparens helt tilbake til råvarer i leverandørkjeden. Vi kjenner likevel på at det er en større bevissthet og at åpenhetsloven legger et positivt press på virksomheter.

Hva angår varer innen kontordrift og IT-utstyr vet vi at enkelte produkter produseres i Asia og Afrika. Vi er bevisste på at risikoen for krenkelser mot menneskerettigheter og miljø er større når produksjonen foregår i visse deler av verden, og hvor det er samfunn som anses som høyrisikoland i denne sammenhengen.

Vi ser våre begrensninger på graden av kontroll lenger ut i leverandørkjeden, der informasjon om sluttproduksjon er lettere tilgjengelig enn om råvareproduksjon. Økt frekvens og intensitet på ekstreme værforhold, for eksempel tørke og flom, kan forårsake skader på avlinger og infrastruktur som i sin tur påvirker risikoforholdene for produksjon og distribusjon av varer vi kjøper. Uroligheter, krig og politiske konflikter øker risikoen for endringer i produksjonskjeden og vanskeliggjør bl.a. transport av varer og innsatsfaktorer. Vi velger å benytte oss av veiledningstjenesten til Forbrukertilsynet samt følger jevnlig med på regjeringen.no sine vurderinger og tar videre med deres anbefalinger inn i våre vurderinger.

Varsler og innspill

Standard Online har en åpen og lett tilgjengelig varslingskanal til vår fasilitetskoordinator for å sikre at alle ansatte kan rapportere eventuelle brudd på våre rutiner. Vi oppfordrer ansatte til å rapportere uregelmessigheter. Varslingskanalen har siden forrige rapporteringsperiode blitt tydeligere synliggjort, med mål om å gjøre den enda mer tilgjengelig via selskapets intranettsider. Varslene blir tatt på alvor og håndtert på en ansvarlig måte. I tillegg er bærekraft et viktig element i vår Kompetansestrategi, det arbeides med bærekraft gjennom et strategisk prosjekt som går på tvers av konsernet og hvor alle medarbeidere er involvert for både å øke kunnskap, men også for å sikre påvirkning og medvirkning. Standard Online har sammen med morselskapet Standard Norge etablert en egen miljøgruppe som skal sørge for at miljøpolicyen i Standard Online blir nedfelt i prosedyrer og implementert i organisasjonen. Medlemmene arbeider på tvers av konsernet, avdelinger og nivå. Miljøgruppa skal ivareta kontinuerlig forbedring innenfor miljøarbeidet. Vi opplever at våre medarbeidere viser økt engasjement og interesse for hvilke leverandører Standard Online velger å benytte, samt for innkjøp av varer og tjenester.

Vår påvirkning

Standard Online har et klart mål om større engasjement innen bærekraft både som virksomhet og gjennom våre tjenester. Dette er i tråd med vårt verdigrunnlag og vår strategi. Det er også i tråd med nåværende og kommende lovgivning samt globale retningslinjer som FNs veiledende prinsipper.

Vi arbeider for å stoppe, forebygge og begrense de potensielle risikoene for menneskerettigheter og negativ miljøpåvirkning.

Det er alltid et alternativ å stoppe forretningsrelasjonen helt for å eliminere enhver risiko knyttet til leverandører fra land som defineres som høyrisikoland. Det ville i så fall innebære at vi nødvendigvis ikke får mulighet til å påvirke den enkelte leverandør, samfunn og berørte individer i positiv retning. Vi tror primært på å skape en positiv endring gjennom å være til stede, stille krav og påvirke. Vi vil imidlertid håndtere risikoen gjennom å avslutte samarbeid med leverandører som gjentatte ganger ikke tilfredsstiller våre krav.

Prioritert område

Standard Online har brukt 2024 til å utarbeide en konsernfelles innkjøpsrutine som understøtter arbeidet med bl.a. åpenhetsloven. Rutinen sikrer at alle innkjøp skjer i tråd med konsernets etiske retningslinjer, krav til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Det stilles krav til miljøhensyn, habilitet, dokumentasjon og leverandørevaluering. Innkjøpsprosessene bygger på prinsipper for bærekraft, transparens og konkurranse, og innføringen styrker kontroll og oppfølging i verdikjeden. Rutinen og digitalt kontraktssystem er planlagt implementert i andre kvartal 2025 etter intern høring og utprøving.

Åpenhetsloven er integrert som et grunnleggende premiss for ansvarlig innkjøpspraksis og stiller tydelige forventninger til leverandører om etterlevelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Standard Online legger til grunn at innkjøpene ikke bare

skal være kostnadseffektive og transparente, men også sikre at leverandørkjeden er bærekraftig og etisk forsvarlig,

Et sentralt virkemiddel i dette arbeidet er konsernets leverandørbrev, som tydeliggjør de etiske og bærekraftige kravene som stilles ved inngåelse av kontrakter. Brevet fungerer som en forventningsavklaring og forpliktelse, og er en integrert del av anskaffelsesprosessen. Rutinen legger også opp til kontinuerlig oppfølging og kontroll av leveranser opp mot avtalte krav til miljø, HMS og menneskerettigheter, og gir dermed et konkret rammeverk for å sikre at konsernet handler i tråd med åpenhetslovens intensjoner. Denne systematiske tilnærmingen bidrar til at risiko i leverandørkjeden identifiseres og håndteres, og at virksomheten tar et aktivt ansvar i hele sin verdikjede

Status

- Rutiner er etablert av avdeling Organisasjonsutvikling (heretter kalt OU)
- Ansvar for oppfølging er delegert til OU
- Utøvelse er fordelt internt på tvers av nivåer og avdelinger
- Aktsomhetsvurderinger gjennomføres jevnlig av de største leverandører og samarbeidspartnere
- Aktsomhetsvurderinger gjennomføres ved inngåelse av nye leverandørkontakter
- Risikokartlegging gjennomføres jevnlig
- Det er utarbeidet en ny innkjøpspolicy som sikrer etterlevelse av åpenhetsloven
- Det er etablert en gruppe som trer sammen ved eventuelle funn for å vurdere nødvendige tiltak
- Opprettelse av varslingskanal for arbeidstakere

Planlagte aktiviteter

- Kartlegging og aktsomhetsvurderinger gjøres fremover fortløpende ved inngåelse av nye leverandørkontakter eller ved endringer av risiko
- Gjennomføre regelmessig direkte kontakt med hovedleverandører
- Kompetanseheving og informasjon til øvrige ledere og arbeidstakere foregår gjennom etablert digitalt kompetanseverktøy
- Informasjon til nyansatte gjennom Standard Online sitt introduksjonsprogram
- Evaluering og eventuell revisjon av allerede etablerte rutiner

Resultat

- Ingen funn

Oslo, 30.06.2025

Harald Hesselroth

Administrerende direktør
Standard Online

Jacob Mehus

Styreleder
Standard Online